



Regelgeving en ESMA guidance rond MiFID II en MiFIR

(update 23 mei 2017)

Nr.	Titel	Legal basis	Publicatie voorstel Commissie	Deadline vaststelling tekst + officiële publicatie
	MiFID II richtlijn			Vastgesteld en gepubliceerd in Publicatieblad, 2014/65/EU en 2016/1034 .
	MiFIR (verordening)			Vastgesteld en gepubliceerd in Publicatieblad, 600/2014 en 2016/1033 .
	Gedelegeerde richtlijn onder MiFID II inzake <i>safeguarding of financial instruments and funds belonging to clients, product governance obligations and the rules applicable to the provision or reception of fees, commissions or any monetary or non-monetary benefits</i> over bewaren van financiële instrumenten, <i>product governance</i> eisen (incl. <i>target market</i>), en <i>commissions</i> ofwel <i>inducements</i> (incl. bepalingen over <i>broker research reports</i>)		8 apr. 2016 (C(2016) 2031 final).	Commission Delegated Directive (EU) 2017/593 with regard to safeguarding of financial instruments and funds belonging to clients, product governance obligations and the rules applicable to the provision or reception of fees, commissions or any monetary or non-monetary benefits. Treedt in werking op 20 april 2017.
	Gedelegeerde verordening inzake <i>organisational requirements and operating conditions for investment firms and defined terms</i>		26 apr. 2016 (C(2016) 2398 final + bijlagen)	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/565 as regards organisational requirements and operating conditions for investment firms and defined terms for the purposes of that Directive. Treedt in werking op 20 april 2017.
ITS	ITS <i>definitions, transparency, portfolio compression and product intervention</i>	Artt. 2(2), 13(2), 15(5), 17(3), 19(2), 19(3), 31(4), 40(8), 41(8), 42(7), 45(10), MiFIR	18 mei 2016 (C(2016) 2860 + annex).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/567 with regard to definitions, transparency, portfolio compression and supervisory measures on product intervention and positions. Treedt in werking op 20 april



Nr.	Titel	Legal basis	Publicatie voorstel Commissie	Deadline vaststelling tekst + officiële publicatie
RTS 1	<i>RTS on transparency requirements for trading venues and investment firms in respect of shares, depositary receipts, exchange-traded funds, certificates and other similar financial instruments and the obligation for investment firms to execute transactions in certain shares on a trading venue or a systematic internaliser.</i>	Artt. 4(6), 7(2), 14(7), 20(3), 22(4), 23(3), MiFIR	14 jul. 2016 (C(2016) 4390 final).	2017. Commission Delegated Regulation (EU) 2017/587 with regard to regulatory technical standards on transparency requirements for trading venues and investment firms in respect of shares, depositary receipts, exchange-traded funds, certificates and other similar financial instruments and on transaction execution obligations in respect of certain shares on a trading venue or by a systematic internaliser.
	RTS inzake <i>information and requirements for the authorisation of investment firms</i> (gebaseerd op ESMA advies over RTS 1)	Art. 7(4); 7(5), 3 rd subpara., MiFID II	14 jul. 2016 (C(2016) 4417 final)	Gepasseerd; nog niet gepubliceerd.
RTS 2	<i>RTS on transparency requirements for trading venues and investment firms in respect of bonds, structured finance products, emission allowances and derivatives.</i>	Artt. 1(8), 9(5), 11(4), 21(5), 22(4), MiFIR	14 jul. 2016 (C(2016) 4301 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/583 with regard to regulatory technical standards on transparency requirements for trading venues and investment firms in respect of bonds, structured finance products, emission allowances and derivatives.
RTS 3	<i>RTS on the volume cap mechanism and the provision of information for the purposes of transparency and other calculations.</i>	Artt. 5(9), 22(4), MiFIR	13 jun. 2016 (C(2016) 2711 final + Annex I).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/577 with regard to regulatory technical standards on the



Nr.	Titel	Legal basis	Publicatie voorstel Commissie	Deadline vaststelling tekst + officiële publicatie
RTS 3A	<i>RTS specifying information to be notified by investment firms, market operators and credit institutions.</i>		Vermoedelijk ingevoegd in een andere RTS.	volume cap mechanism and the provision of information for the purposes of transparency and other calculations.
RTS 4	<i>RTS on criteria for determining whether derivatives subject to the clearing obligation should be subject to the trading obligation.</i>	Art. 32(6), MiFIR	26 mei 2016 (C(2016) 2710 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2016/2020 with regard to regulatory technical standards on criteria for determining whether derivatives subject to the clearing obligation should be subject to the trading obligation.
RTS 5	<i>RTS on criteria for determining whether derivatives have a direct, substantial and foreseeable effect within the EU.</i>	Art. 28(5), MiFIR	13 jun. 2016 (C(2016) 3544 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/579 with regard to regulatory technical standards on the direct, substantial and foreseeable effect of derivative contracts within the Union and the prevention of the evasion of rules and obligations.
	<i>RTS concerning the information for registration of third country firms and the format of information to be provided to the clients (gebaseerd op ESMA's concept RTS 5).</i>	Art. 46(7), MiFIR	14 jul. 2016 (C(2016) 4407 final)	Commission Delegated Regulation (EU) 2016/2022 with regard to regulatory technical standards concerning the information for registration of third-country firms and the format of information to be provided to the clients.



Nr.	Titel	Legal basis	Publicatie voorstel Commissie	Deadline vaststelling tekst + officiële publicatie
RTS 6	<i>RTS specifying the organisational requirements of investment firms engaged in algorithmic trading, providing direct electronic access and acting as general clearing members.</i>	Art. 17(7)(a), (d), MiFID II	19 jul. 2016 (C(2016) 4478 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/589 with regard to regulatory technical standards specifying the organisational requirements of investment firms engaged in algorithmic trading.
	<i>RTS inzake the exchange of information between competent authorities when cooperating in supervisory activities, on-the-spot verifications and investigations. (gebaseerd op ESMA's concept RTS 6)</i>	Art. 80(3), MiFID II	Gepubliceerd door de Commissie op 14 jul. 2016 (C(2016) 4415 final)	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/586 with regard to regulatory technical standards for the exchange of information between competent authorities when cooperating in supervisory activities, on-the-spot verifications and investigations.
RTS 7	<i>RTS specifying organisational requirements of regulated markets, multilateral trading facilities and organised trading facilities enabling or allowing algorithmic trading through their systems.</i>	Art. 48(12)(a),(c), (g), MiFID II	14 jul. 2016 (C(2016) 4387 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/584 with regard to regulatory technical standards specifying organisational requirements of trading venues.
RTS 8	<i>RTS specifying the requirements on market making agreements and schemes.</i>	Art. 17(7)(a), (b), (c); art. 48(12)(a), (f), MiFID II	13 jun. 2016 (C(2016) 3523 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/578 with regard to regulatory technical standards specifying the requirements on market making agreements and schemes.
RTS 9	<i>RTS on the ratio of unexecuted orders to transactions.</i>	Art. 48(12)(b), MiFID II	18 mei 2016 (C(2016) 2775 final met Annex).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/566 with regard to regu-



Nr.	Titel	Legal basis	Publicatie voorstel Commissie	Deadline vaststelling tekst + officiële publicatie
RTS 10	<i>RTS on Requirements to ensure fair and non-discriminatory co-location services and fee structures.</i>	Art. 48(12)(d), MiFID II	6 jun. 2016 (C(2016) 3266 final).	latory technical standards for the ratio of unexecuted orders to transactions in order to prevent disorderly trading conditions. Commission Delegated Regulation (EU) 2017/573 with regard to regulatory technical standards on requirements to ensure fair and non-discriminatory co-location services and fee structures.
RTS 11	<i>RTS on the tick size regime for shares, depositary receipts and exchange traded funds.</i>	Art. 49(3), (4), MiFID II	14 jul. 2016 (C(2016) 4389 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/588 with regard to regulatory technical standards on the tick size regime for shares, depositary receipts and exchange-traded funds.
RTS 12	<i>RTS on determination of a material market in terms of liquidity relating to halt notifications.</i>	Art. 48(12)(e), MiFID II	26 mei 2016 (C(2016) 3020 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/570 with regard to regulatory technical standards for on the tick size regime for shares, depositary receipts and exchange-traded funds.
RTS 13	<i>RTS on Authorization, organisational requirements and the publication of transactions for data reporting services providers.</i>	Art. 61(4), 64(6),(8), 65(6), (8), and 66(5), MiFID II	2 jun. 2016 (C(2016) 3201 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/571 with regard to regulatory technical standards on the authorisation, organisational requirements and the publication of transactions for data reporting services providers.



Nr.	Titel	Legal basis	Publicatie voorstel Commissie	Deadline vaststelling tekst + officiële publicatie
RTS 14	<i>RTS on Specification of the offering of pre-and post-trade data and the level of disaggregation of data.</i>	Art. 12(2), MiFIR	2 jun. 2016 (C(2016) 3206 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/572 with regard to regulatory technical standards on the specification of the offering of pre-and post-trade data and the level of disaggregation of data.
RTS 15	<i>RTS on access in respect of central counterparties and trading venues.</i>	Art. 35(6) and 36(6), MiFIR	24 jun. 2016 (C(2016) 3807 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/581 with regard to regulatory technical standards on clearing access in respect of trading venues and central counterparties.
RTS 16	<i>RTS on access in respect of benchmarks.</i>	Art. 37(4) (a), (b), and (c), MiFIR	2 jun. 2016, (C(2016) 3203 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2016/2021 with regard to regulatory technical standards on access in respect of benchmarks.
RTS 17	<i>RTS on admission of financial instruments to trading on regulated markets.</i>	Art. 51(6), 3 rd subpara., MiFIR	26 mei 2016, (C(2016) 3017 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/568 with regard to regulatory technical standards for the admission of financial instruments to trading on regulated markets.
RTS 18	<i>RTS on suspension and removal of financial instruments from trading reporting services providers.</i>	Art. 32(2), 10 th subpara; art. 52(2), 10 th subpara, MiFID II	24 mei 2016, C(2016) 3014 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/569 with regard to regulatory technical standards for the suspension and removal of financial instruments from trading.



Nr.	Titel	Legal basis	Publicatie voorstel Commissie	Deadline vaststelling tekst + officiële publicatie
ITS 19	<i>ITS with regard to the content and format of the description of the functioning of MTFs and OTFs and the notification to ESMA according to MiFID.</i>	Art. 18(1 I), 3 rd subpara., MiFID II		Commission Implementing Regulation (EU) 2016/824 laying down implementing technical standards with regard to the content and format of the description of the functioning of multilateral trading facilities and organised trading facilities and the notification to the European Securities and Markets Authority according to Directive 2014/65/EU of the European Parliament and of the Council on markets in financial instruments (inwerkingtreding 15 juni 2016).
RTS 20	<i>RTS on criteria to establish when an activity is considered to be ancillary to the main business.</i>	Art. 2(4), MiFID II	Gepubliceerd door de Commissie op 1 dec. 2016 C(2016) 7643 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/592 with regard to regulatory technical standards for the criteria to establish when an activity is considered to be ancillary to the main business.
RTS 21	<i>RTS on methodology for the calculation and the application of position limits for commodity derivatives traded on trading venues and economically equivalent OTC contracts.</i>	Art. 57(3) and (12), MiFID II	Gepubliceerd door de Commissie (C(2016) 4362 final) .	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/591 with regard to regulatory technical standards for the application of position limits to commodity derivatives.
RTS 22	<i>RTS for the reporting of transactions to competent authorities.</i>	Art. 26(9), 3 rd subpara., MiFIR	28 jul. 2016 (RTS 22, C(2016) 4733 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/590 with regard to regulatory technical standards for the reporting of transactions to competent authorities.



Nr.	Titel	Legal basis	Publicatie voorstel Commissie	Deadline vaststelling tekst + officiële publicatie
RTS 23	<i>RTS for the data standards and formats for financial instrument reference data and technical measures in relation to arrangements to be made by the European Securities and Markets Authority and competent authorities.</i>	Art. 27(3), 3 rd subpara MiFIR	Gepubliceerd door de Commissie op 14 jul. 2016 (C(2016)4405 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/585 with regard to regulatory technical standards for the data standards and formats for financial instrument reference data and technical measures in relation to arrangements to be made by the European Securities and Markets Authority and competent authorities.
RTS 24	<i>RTS on the maintenance of relevant data relating to orders in financial instruments.</i>	Art. 25(3), 4 th subpara MiFIR	Gepubliceerd door de Commissie op 24 jun. 2016 (C(2016)3821 final).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/580 with regard to regulatory technical standards for the maintenance of relevant data relating to orders in financial instruments.
RTS 25	<i>RTS on level of accuracy of business clocks.</i>	Art. 50(2), 3 rd subpara, MiFID II	Gepubliceerd door de Commissie op 7 jun. 2016 (C(2016)3316 final met Annex).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/574 with regard to regulatory technical standards for the level of accuracy of business clocks.
RTS 26	<i>RTS specifying the obligation to clear derivatives traded on regulated markets and timing of acceptance for clearing.</i>	Art. 29(3), MiFIR	Gepubliceerd door de Commissie op 29 jun. 2016 (C(2016)3944 final)	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/582 with regard to regulatory technical standards specifying the obligation to clear derivatives traded on regulated markets and timing of acceptance for clearing.
RTS 27	<i>RTS concerning the data to be published by execution venues on the quality of execution of transactions.</i>	Art. 27(10), 1 st subpara., point (a), MiFID II	Gepubliceerd door de Commissie op 8 jun. 2016 (C(2016)3333 final met Annex).	Commission Delegated Regulation (EU) 2017/575 with regard to regu-



Nr.	Titel	Legal basis	Publicatie voorstel Commissie	Deadline vaststelling tekst + officiële publicatie
RTS 28	<i>RTS on annual publication by investment firms of information on the identity of execution venues and on the quality of execution.</i>	Art. 27(10), 1 st subpara, point (b) MiFID II	Gepubliceerd door de Commissie op 8 jun. 2016 (C(2016)3337 final met Annex).	latory technical standards concerning the data to be published by execution venues on the quality of execution of transactions. Commission Delegated Regulation (EU) 2017/576 with regard to regulatory technical standards for the annual publication by investment firms of information on the identity of execution venues and on the quality of execution.
ITS 1	<i>ITS inzake standard forms, templates and procedures for cooperation agreements.</i>	Art. 79(9), MiFID II	Nog niet gepubliceerd.	
ITS 4	<i>ITS with regard to position reporting.</i>	Art. 58(7), MiFID II	gepubliceerd 9 feb. 2017	9 mei 2017.
ITS 5	<i>Format and timing of weekly position reports.</i>	Art. 58(7), MiFID II	Nog niet gepubliceerd.	
ITS 6	<i>Standard forms, templates and procedures for competent authorities to cooperate in supervisory activities, on-site verifications, and investigations and for the exchange of information.</i>	Art. 80(4), 81(4), MiFID II	Nog niet gepubliceerd.	
ITS 7	<i>Standard forms, templates and procedures for the consultation of other competent authorities prior to granting an authorisation.</i>	Art. 84(4), MiFID II	Nog niet gepubliceerd.	
ITS 8	<i>Procedures and forms for submitting information on sanctions and measures.</i>	Art. 71(7), MiFID II	Nog niet gepubliceerd.	



Nr.	Titel	Legal basis	Publicatie voorstel Commissie	Deadline vaststelling tekst + officiële publicatie
	ITS inzake <i>Passporting</i>	Art. 34(8), 3 rd subpara; Art. 35(1 I), 3 rd subpara., MiFID II	Nog niet gepubliceerd.	
	RTS inzake <i>Passporting</i> .	Art. 34(8) 3 rd subpara; 35(1 I), 3 rd subpara., Mi- FID II	29 jun. 2016 (C(2016) 3917 final).	Gepasseerd. Nog niet gepubliceerd.
	RTS inzake <i>an exhaustive list of information to be included by proposed acquirers in the notification of a proposed acquisition of a qualifying holding in an investment firm.</i>	Art. 12(8), MiFID II		
	ITS inzake <i>standard forms, templates and procedures for the consultation process between relevant competent authorities in relation to the notification of a proposed acquisition of a qualifying holding in an investment firm.</i>	Art. 12(9), MiFID II		

Het [Commissie overzicht van implementing and delegated acts](#) is onvolledig en bevat *dead links*.

Er is ook een ESMA overzicht (niet alleen MiFID II) van de door hen gemaakte en te maken *Technical Standards* met de stand van zaken daarin ([Technical Standards.XLSX](#), d.d. 15 feb. 2017).



ESMA guidance rond MiFID II en MiFIR

1 feb. 2016: ESMA [publiceert](#) *MiFID registers, MiFID web service* (ESMA/2016/[200](#)).

14 mrt. 2016: Oliver Guersent (DG Financial Services bij de Commissie) schrijft aan ESMA dat de concept RTS inzake [position limits](#), criteria voor wat een [ancillary activity](#) is en [non-equity transparency](#) over moeten.

21 mrt. 2016: ESMA schrijft aan Oliver Guersent (DG Financial Services bij de Commissie) in antwoord op diens brief van 14 mrt. dat de concept RTS inzake *position limits* (ESMA/2016/[402](#)), criteria voor wat een *ancillary activity* is (ESMA/2016/[403](#)) en *non-equity transparency* (ESMA/2016/[404](#)) over moeten.

4 apr. 2016: ESMA [besluit](#) dat er geen noodzaak is om *exchange traded derivatives* (ETDs) tijdelijk uit te sluiten van *non-discriminatory access* tot *central counterparties* en handelsplatformen (ESMA/2016/[566](#)) en publiceert een rapport getiteld *Risk Assessment On the temporary exclusion of exchange traded derivatives from Articles 35 and 36 of MiFIR* (ESMA/2016/[461](#)).

4 mei 2016: ESMA [stelt voor](#) om de concept MiFIR regels over *transaction reporting* te wijzigen. *Final Report Amendment of ESMA draft regulatory technical standards on reporting obligations under Article 26 of MiFIR* (ESMA/2016/[653](#)).

26 mei 2016: ESMA [publiceert](#) *Final Report Draft RTS on indirect clearing arrangements under EMIR and MiFIR* (ESMA/2016/[725](#)) over indirecte *clearing* onder MiFIR en EMIR. De concept RTS verduidelijken bepalingen inzake indirecte *clearing arrangements* voor OTC en *exchange-traded* derivaten en helpen met het zorgen voor consistentie en passende bescherming van indirecte cliënten.

11 jul. 2016: ESMA publiceert vertalingen van de *Guidelines on cross-selling practices* (ESMA/2016/[574](#)).

20 sep. – 21 nov. 2016: ESMA [publiceert](#) *Discussion Paper The trading obligation for derivatives under MiFIR* (ESMA/2016/[1389](#)). De handelsverplichting voor derivaten zal volgens ESMA *over-the-counter* (OTC) handel in liquide derivaten verplaatsen naar georganiseerde handelsplatforms, waardoor de transparantie en integriteit van de markt wordt vergroot. MiFIR schetst het proces om te bepalen welke derivaten op een platform verhandeld zouden moeten worden en deze consultatie is om commentaar te verkrijgen van stakeholders op de opties voor callibratie van de handelsverplichting. De handelsverplichting van MiFIR houdt nauw verband met de *clearing* verplichting van EMIR. Als een categorie derivaten verplicht centraal moet worden gecleared volgens EMIR, moet ESMA bepalen of die derivaten (of een deel ervan) ook op een handelsplatform verhandeld moeten worden. MiFIR heeft twee criteria voor de handelsverplichting, namelijk de *venue test* (de categorie derivaten moet toegelaten zijn tot de handel op tenminste een toegelaten handelsplatform) en de *liquidity test* (is het derivaat voldoende liquide en is er voldoende belangstelling van derden om te kopen en te verkopen). Het *discussion paper* bevat opties om beide tests uit te voeren.

3 okt. 2016: ESMA [publiceert](#) Q&As over implementatie van de *double volume cap* in MiFID II (ESMA/2016/[1424](#)) onder de titel *Questions and Answers on MiFID II and MiFIR transparency topics*.

5 okt. 2016 – 5 jan. 2017: ESMA [consulteert](#) *Consultation Paper Draft guidelines on MiFID II product governance requirements* (ESMA/2016/[1436](#)). ESMA stelt een *target market*



voor bestaande uit zes categorieën: (1) type cliënt, (2) kennis en ervaring, (3) financiële situatie, vooral *ability to bear losses*, (4) risico tolerantie en overeenstemming met het *risk/reward profile* van het product met de *target market*, (5) doelstellingen van de cliënt en (6) behoeften van de cliënt. ESMA verwacht dat aanbieders en distributeurs een distributie strategie uiktwerken die in lijn is met de *target market* en dat zij ook een negatieve *target market* beschrijven. ESMA maakt ook onderscheid tussen de verantwoordelijkheden van aanbieders en distributeurs. ESMA erkent dat niet alle aanbieders van financiële instrumenten onder MiFID vallen en in dergelijke gevallen geldt de verplichting alleen voor de distributeurs (hoewel ion de praktijk fondsbeheerders hen zullen willen helpen met relevante informatie).

5 okt. 2016 – 5 jan. 2017: ESMA consulteert *Guidelines on specific notions under MiFID II related to the management body of market operators and data reporting services providers* (ESMA/2016/[1437](#)). Deze consultatie staat in nauw verband met de binnenkort te verschijnen consultatie van EBA en ESMA over *Guidelines on the assessment of suitability of members of management bodies and key function holders under CRD IV and MiFID II*.

10 okt. 2016: ESMA [publiceert](#) *Questions and Answers on MiFID II and MiFIR investor protection topics* (ESMA/2016/[1444](#)).

10 okt. 2016: ESMA publiceert *Guidelines Transaction reporting, order record keeping and clock synchronisation under MiFID II* (ESMA/2016/[1452](#)) en een *Final Report Guidelines on transaction reporting, order record keeping and clock synchronisation under MiFID II* (ESMA/2016/[1451](#)). Het *final report* verklaart hoe de consultatiereacties zijn gebruikt om te komen tot de definitieve *guidelines*.

11 okt. 2016: ESMA publiceert *Questions and Answers Relating to the provision of CFDs and other speculative products to retail investors under MiFID* (ESMA/2016/[1165](#)).

25 okt. 2016: Minister Dijsselbloem (PvdA) van Financiën stuurt de Tweede Kamer de implementatiewet MiFID II (kamerstuk [34.583](#)).

4 nov. 2016: ESMA [publiceert](#) *Questions and Answers on MiFID II and MiFIR transparency topics* (ESMA/2016/[1424](#)). De Q&A verduidelijken wanneer ESMA de eerste set data zal publiceren die nodig zijn om het Systematic Internaliser (SI) regime te implementeren, en de datum waarop ondernemingen compliant moeten zijn met het SI regime. Op 1 Aug. 2018 zal ESMA informatie publiceren over het totaal aantal en het volume van de transacties uitgevoerd in de EU over de periode 3 jan. 2018 – 30 jun. 2018. Per 1 sep. 2018 moeten beleggingsondernemingen hun eerste *assessment* doen en, indien nodig, voldoen aan de SI verplichtingen. Daarna moeten er kwartaal-updates volgen op de 1^e van feb, mei, aug en nov. De berekeningen moeten op de 15^e van feb, mei, aug en nov. worden gedaan. De eerste verplichte datum voor voldoen aan het SI regime is volgens de Q&A van ESMA 1 jan. 2018, ondanks dat de richtlijn pas op 3 jan. 2018 in werking treedt. Maar ESMA benadrukt dat beleggingsondernemingen vrijwillig het SI regime kunnen naleven per 3 jan. 2018 als methode om bijvoorbeeld de handelsverplichting voor aandelen na te leven.

10 nov. 2016 – 3 jan. 2017: ESMA [consulteert](#) *Draft RTS on package orders for which there is a liquid market* (ESMA/2016/[1562](#)). ESMA omschrijft *package transactions* als met elkaar verbonden financiële transacties in verschillende instrumenten die gezamenlijk worden uitgevoerd om transactiekosten te beperken en vanwege risicobeheersing. MiFIR's *pre-trade* transparantie regime vereist transparantie van handelsbelangen in alle *non-equity* instrumenten, maar nationale toezichthouders kunnen daarvan onder bepaalde omstandigheden ontheffing verlenen. Tenzij er een liquide markt is voor pakket orders als geheel, staat MiFID II ook ontheffing toe van de *pre-trade* transparantieplichting. Daarom heeft ESMA een methode ontworpen om te bepalen voor welke pakket-orders er een liquide markt is in de EU. De voorgestelde methode ESMA is gebaseerd op kwalitatieve criteria zodat rekening gehouden kan worden met gestandaardiseerde en frequent verhandelde pakketten. Op basis daarvan zijn orders waar tenminste één component onderworpen is aan de MiFIR handelsverplichting en waar alle andere componenten onderworpen zijn aan de *clearing* ver-



plichting van EMIR, liquide pakket-orders. Dat geldt ook voor orders die voldoen aan een aantal algemene criteria (alle componenten zijn gestandaardiseerd; alle derivaten-componenten kunnen worden gecleared) plus een aantal voor de *asset-class* specifieke criteria voor rentederivaten; aandelenderivaten; kredietderivaten; en *commodity* derivaten. Pakketten in *asset classes* waarvoor geen *asset-class* specifieke criteria zijn geformuleerd, worden geacht geen liquide markt te hebben als geheel. ESMA zal de *feedback* op de consultatie gebruiken voor definitieve regels die in feb. 2017 gepubliceerd worden.

18 nov. 2016: ESMA [publiceert](#) *Questions and Answers on MiFID II and MiFIR market structures topics* (ESMA/2016/[1583](#)). De Q&A behandelt vragen over *data disaggregation* en het *tick size* regime.

16 dec. 2016: ESMA actualiseert de *Questions and Answers, On MiFID II and MiFIR investor protection topics* (ESMA/2016/[1444](#)). De Q&A bevat de volgende onderwerpen: Suitability, Post sale reporting, Inducements (research), Information on charges and costs, Underwriting and placement of a financial instrument. Onder *post-sale reporting* legt ESMA m.b.t. de verplichting van art. 62 van de uitvoeringsverordening uit hoe portfolio managers moeten rapporteren aan klanten indien de portefeuille >10% in waarde daalt. ESMA eist dagelijkse monitoring van de portefeuilles. ESMA geeft ook uitleg over de kostentransparantie-eisen (Q1, p. 46) waar zij eisen dat de distributeur “assess itself or inquire with the manufacturer whether the costs incurred in the holding period adequately reflect the costs incurred over the whole year”.

19 dec. 2016: ESMA [actualiseert](#) *Questions and Answers on MiFID II and MiFIR commodity derivatives topics* (ESMA/2016/[1673](#)); *Questions and Answers on MiFID II and MiFIR transparency topics* (ESMA/2016/[1424](#)); en *Questions and Answers on MiFID II and MiFIR market structures topics* (ESMA/2016/[1583](#)). ESMA geeft hierin o.a. [deadlines](#) voor de aanvraag in 2017 van vrijstellingen door *trading venues* voor het publiceren van bied en laat prijzen en diepte van de handel voor *equity* en *equity-like instruments* en voor obligaties en derivaten.

20 dec. 2016: ESMA [publiceert](#) *Questions and Answers on MiFIR data reporting* (ESMA/2016/[1680](#)). De Q&A betreffen Legal Entity Identifiers (LEI) van de uitgever en datum en tijd van het verzoek om toelating en de toelating zelf.

16 jan. 2017: ESMA publiceert een briefing over *MiFID II technical data reporting requirements* ([ESMA00-6-265](#)). Hierin staat onder meer dat beleggingsondernemingen per 3 jan. 2018 transactierapportage moeten doen aan de nationale toezichthouders. Dit moet op basis van de [MiFIR Reporting Instructions](#).

31 jan. 2017: ESMA [publiceert](#) *Questions and Answers On MiFID II and MiFIR transparency topics* ([ESMA70-872942901-35](#)). MiFID II/ MiFIR breidt de reikwijdte van het SI regime van aandelen naar andere *equity-like* instrumenten, en *non-equity* instrumenten. Beleggingsondernemingen moeten ook een kwantitatieve berekening maken om te bepalen of zij SI zijn. De Q&A bevat 4 nieuwe vragen over het SI regime, namelijk over (1) het niveau waarop de BO de berekening moet maken wanneer het onderdeel is van een groep of wanneer het bijkantoren binnen de EU heeft; welke transacties wel en niet in de berekening moeten worden meegenomen; op welk niveau van asset class de berekening moet worden uitgevoerd voor derivaten, obligaties en gestructureerde producten; en hoe SIs in *non-equity* instrumenten kunnen voldoen aan de quoting verplichtingen.

31 jan. 2017: ESMA [publiceert](#) *Questions and Answers on MiFID II and MiFIR market structures topics* ([ESMA70-872942901-38](#)) met 3 nieuwe vragen. De vragen verduidelijken wanneer een MTF *operator* ook lid kan zijn van zijn eigen MTF, dat handelsplatformen die elektronische systemen hebben op een *third party* data centrum moeten voldoen aan de *co-location* bepalingen, en hoe de verwijzing naar *market makers* moet worden begrepen in art. 2(1)(d), MiFID II, dat een uitzondering bevat onder specifieke voorwaarden, op de verplichting om een BO-vergunning te hebben.



2 feb. 2017: ESMA publiceert *Questions and Answers On MiFIR data reporting* ([ESMA70-1861941480-56](#)). Deze Q&A geeft antwoord op vragen over datum en tijd van verzoek tot toelating en toelating; instrument identificatiecode en *underlying* instrument code; *maturity* datum; Classificatie van Financiële Instrumenten (CFI) en Financial Instrument Short Name (FISN); verzoek tot toelating tot de handel door de uitgevende instelling; en Base Point Spread van de index/benchmark van een *floating rate bond*.

6 feb. 2017: De Franse toezichthouder AMF [publiceert](#) een geactualiseerde *guidance* over implementatie van MiFID II, getiteld MIF 2, [Guide sociétés de gestion de portefeuille](#).

7 feb. 2017: De AFM publiceert de presentaties van haar bijeenkomst over MiFID II van 24/26/30 jan. 2017. Deze zijn [MiFID II, een overzicht](#); [Kostentransparantie](#); [Productontwikkeling](#); [MiFID II transaction reporting meeting: "a practical use of the guidelines"](#), door Wouter Bronswijk; [Aan de slag met MiFID II](#). Vragen over het op 24/26/30 jan. 2017 besprokene kunnen gemaild worden aan de AFM (trs@afm.nl). Tevens zijn presentaties gepubliceerd van eerder gehouden seminars, namelijk over [MiFID II en de toezichthouder](#), en [MiFID II beleggersbescherming](#) door Tim Mortelmans.

9 feb. 2017: De Franse toezichthouder AMF [publiceert](#) een *feedback statement* op de consultatie inzake broker research, getiteld [Retour de Consultation publique relatif aux nouvelles modalités de financement de la recherche par les entreprises d'investissement dans le cadre de la directive MiFID II](#).

14 feb. 2017: ESMA [publiceert](#) een brief d.d. 1 feb. 2017 aan de Europese Commissie over *SIs operating broker crossing networks* ([ESMA70-872942901-19](#)). ESMA uit zijn bezorgdheid dat netwerken van *systematic internalisers* (SIs) door beleggingsondernemingen bepaalde MiFID II verplichtingen zouden kunnen omzeilen. Het gaat hier vooral om de verplichting voor beleggingsondernemingen die *internal matching systems* hebben en cliëntenorders uitvoeren op een multilaterale basis, om een vergunning als trading venue te hebben, en de handelsverplichting voor aandelen.

28 feb. 2017: ESMA [publiceert](#) *Final Report, Draft RTS on package orders for which there is a liquid market* ([ESMA70-872942901-21](#)). Dit is een uitwerking van de [Commission Delegated Regulation supplementing Regulation \(EU\) No 600/2014 of the European Parliament and of the Council on markets in financial instruments with regard to package orders](#).

23 mrt. – 23 apr. 2017: Ministerie van Financiën [consulteert](#) Besluit implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten 2014.

31 mrt. 2017: ESMA [publiceert](#) *Final Report, Draft RTS specifying the scope of the consolidated tape for non-equity financial instruments* ([ESMA/2017/70-8792942901-40](#)). Hierin wordt de reikwijdte van de *consolidated tape* voor obligaties, *structured finance* producten, emissierechten en derivaten beschreven. ESMA had al in sep. 2015 een concept RTS 13 (*authorisation, organisational requirements and the publication of transactions for data reporting services providers*) geleverd en die was op 2 jun. 2016 goedgekeurd door de Commissie. Vanwege de hogere complexiteit voor vestiging en beheer van een *non-equity tape* en omdat de bepalingen over *non-equity tape* in art. 65(2), MiFID II pas vanaf sep. 2019 gelden, besloot ESMA de concept RTS hierover later te leveren. De voorgestelde draft RTS voegen een nieuw artikel toe aan RTS 13 over de reikwijdte van de *non-equity tape*. De Europese Commissie heeft 3 maanden om het voorstel goed te keuren.

31 mrt. 2017: De Britse FCA [publiceert](#) zijn *Markets in Financial Instruments Directive II Implementation – Policy Statement I* ([PS 17/5](#)). Op p. 34-35 wordt gezegd dat transactierapportage voor fondsbeheerders niet verplicht is (in tegenstelling tot wat bij MiFID I het geval was).



3 apr. 2017: ESMA publiceert een geactualiseerde *Questions and Answers on MiFIR data reporting* ([ESMA70-1861941480-56](#)). De Q&A geven antwoorden op vragen over de praktische toepassing van MiFID II en MiFIR over *seniority* van de obligatie; *inflation indexed bonds*; de transactierapportageverplichting; en nationale cliënt-identifiers voor natuurlijke personen.

4 apr. 2017: ESMA publiceert een actualisering van zijn *Questions and Answers on MiFID II and MiFIR investor protection topics* ([ESMA35-43-349](#)). Het betreft de onderwerpen *best execution*, *suitability* (=geschiktheidstoets), *post sale reporting*, *inducements* (research), informatie over kosten, en plaatsing van financiële instrumenten met en zonder plaatsingsgarantie.

5 apr. 2017: ESMA publiceert een *excel sheet* tabel getiteld *Non-equity reference data conditional completeness* ([ESMA658-3153](#)).

7 apr. 2017: ESMA publiceert zijn *Final Report, Guidelines on the calibration of circuit breakers and the publication and reporting of trading halts under MiFID II* ([ESMA70-872942901-17](#)). De *guidelines* zijn gericht tot handelsplatforms die algoritmische handel toelaten en tot nationale toezichthouders. De *guidelines* geven details over de parameters die handelsplatformen moeten overwegen voor de kalibratie van hun *circuit breakers*, waarbij zij niet alleen *trading halts* (handelsonderbrekingen) maar ook *order price collars* in aanmerking moeten nemen. De *guidelines* bepalen ook dat handelsplatforms een handelsonderbreking altijd onmiddellijk openbaar moeten maken, inclusief het type handelsonderbreking, de fase van de handel waarin het getriggered werd en de verlenging en het einde ervan.

22 mei 2017: ESMA publiceert een *opinion* getiteld *OTC derivatives traded on a trading venue* ([ESMA70-156-117](#)), waarin het begrip “traded on a trading venue” (TOTV) wordt uitgelegd. De ESMA opinie verduidelijkt TOTV voor OTC derivaten, en vooral welke derivatentransacties die buiten trading venues zijn gesloten, onderworpen zijn aan de transactierapportage- en transparantie-eisen. ESMA zegt dat alleen OTC-derivaten met dezelfde *reference data* details als derivaten voor welke *trading venues* de *reference data* hebben gegeven, onderworpen moeten zijn aan de MiFIR transparantie-eisen en transactierapportage-eisen.